

L' APAT

UN CADA DISSAPTE

PREUS

Un número. . . . . 5 céntims.   Un any de subscripció. . . 2'50 pessetas.
Deu números.. . . . 30   »   Deu subscripcions anyals. 13   »

EN LA LLIBRERIA DE D. ALVAR VERDAGUER, RAMBLA DEL MITJ, 5, BARCELONA
Y EN CASA D. EUGENI GUAL, SANT SADURNÍ DE NOYA.

PLAT DEL DIA

La República.

En quan á sa forma, la república no 's diferencia de nostra monarquia no més que en el modo de elegir el quefe suprem del Estat.

No es cap forma dolenta de govern.

El sistema representatiu casi be ha destruït la autoritat real, restantli ses iniciatives i convertintla en una figura de adorno. El sentiment monárquic del poble, al trobarse ab reys que no poden governar, que no poden prometre res, i si prometen no poden cumplir, irresponsables en lo que fan i lo que diuen, ha sofert una sotregada de mort.

Además, sian les que vulgan les causes, les dinasties reals no son venerades, els apellidos reals no tenen en la major part de les nacions ni tan sols el credit de la antiguitat.

De tot aixó 'n podem treure que si la forma republicana no es en si mateix dolenta, poden esdevenir circumstancies que la fassin util i fins necessaria.

Mes encara. De la monarquia representativa que tenim pot passarse á una república, aduc á una república dolenta, sens que nostra societat passi greu congoixa ó violentes extremituts, per-

que els vicis i dolenteries d' aqueixa república possible están tots en llevar en nostra monarquia. Ya aquesta está fonamentada sobre 'l concepte fals ó mal entés de lá soberania del poble.

Ya aquesta no busca la veritat pel esforços de homes intel·ligents y virtuosos sino pel instrument cego de la opinió pública.

Ya aquesta ha dividit als ciutadans en partits que lluitan eternament pera obtenir les llanties del presupost.

Ya aquesta ha destruït la autoritat destriantla y repartintla entre infinitat de cacics, arcaldes de R. O., governadors i ministres que avuy la prenen, demá la deshonran y demá passat la deixan.

Ya aquesta ha admés en principi tots els llibertinatjes, que n' ha dit llibertats, contraris á la lley de Jesucrist.

Ya aquesta ha posat la má parricida en la familia, en el municipi, én la regió, agrupacions naturals fundadores de la societat política y anteriors á ella en el temps i en el dret.

Cal que la gent pensadora i honrada i cristiana se acostumi á la idea de que la Providencia pot desfer d' una bufada aquet borralló de monarquia que encara voleya. Cal que pensi que una república no ha de obrir á nostres peus cap

precipici nou que no estiga ya cavat pel actual règim.

Cal que mediti que una república pot ser també instrument de la regeneració i de la felicitat de un poble; i que tal vegada dependrà de ells que ho sigui.

De aixó, si á Deu plau, encara'n direm quatre mots un altre dia.

J.

UN QUENTO NOU

Una vegada era un home que's deya Pau Barbut. D'aixó ja fa molts anys. Era un home molt ferreny y catalanista reconsegat, d'aquells dels de bon cop de fals. Heus aquí que un dia se li va ocrer anar á rodar mon y, tot rodant, rodant, aná á parar a una encontrada del Sud de Espanya. De cop sent uns graus gemechs que sortian de baix de una tumba. En Pau Barbut s'hi atansa y veu al rey de Espanya al fons tot ple de xiribechs y esgarrinxadas. A dalt prou n'hi havia de badochs que parlavan d'enviar un correu á Madrid á demanar ajuda; mes cap d'ells tenia pit pera baixar á la tumba á socorre el pobre senyor, que, ab tot y sa magestat, cridava com un be quan l'escorxan.

—Senyor rey, no s'espante que baixo y duch esparadiap y árnica.

Y en Pau Barbut va baixar á la tumba, va pujar al rey á pes de brassos, lo va curar com va saber y li va dir:

—Ara, senyor rey, torneuvosen á casa que vostra mare deu está ab ansia y cuydeu de no tornarvos á perdre, perque lo que es d'aquestos babiocas no vos ne podeu refiar.

En aquell temps lo reys tractavan de tú á tothom y 'l rey li va respondre:

—Veij que ets un home de be y m'has fet un gran servey. Per mes que trobo que no tens gayres modos vull premiar-te com cal. Demana!

En Pau Barbut va rumiar una estona y despres va dir á sa magestat:

—Dochs me hauria de fer un paper anomenantme batlle d'un poble d'aquí

á la vora que's diu Caminallucia, ab lo dret de fer en tot la meva voluntat. Son una gent molt animal y voldria civilisarlos.

—M'está molt be. Aquí tens una targeta meva y fes lo que vulgas. Ya me agradará que ensenyas á una gent que m'haurian deixat podrir alla baix.

Lo rey, tot renquejant se'n torná al seu palau y en Pau Barbut feu cap al poble de Caminallucia.

L'endemá á totes las cantonades del poble los caminallums, que aixís s'anomenaven sos fills, llegian lo *Bando* del Lou batlle que deya:

«Article 1.er Queda prohibit badar, dir mentidas, xerrar massa tocar la guitarra y las castanyolas y reuegar.

«Article 2.^{on} Desde avuy l'idióna oficial del poble es lo catala. Lo dialecte usal fins ara á Caminallucia es molt burro y ls que 'l parlan sembla que lladren; sols pot permetre's l'us entre familia y encara sols per excesiva tolerancia del Batlle que preter: civilisar lo pays.

«Article 3.er Tots els cárrechs públichs serán exercits per catalans y sols ells podrán dur armas. Lo mes petit atach á un d'aquestos funcionarios, siquera siga de pensament, será castigat ab multas, desterro ó pena de la vida, á judici del Batlle.

«Article 4.^{art} Tot catalá tindrà 'l dret de venir á viure á Caminallucia y 'l poble tindrà la obligació de peixarlo be. Si algun dels catalans que vinga fa la mes petita reclamació, tot lo poble'n será responsable.

«Aixó ordeno y mana, per ara, en be de la civilisació, vostre Batlle.

Pau Barbut.»

Aquest ra'ional *Bando* va ser complert al peu de la lletra, gracias a la ajuda moral de las varas de freixa d'uns quants matalassers que enviá á cercar al seu poble ab molta política lo nou Batlle de Caminallucia.

Lo senyor rey va enterarse de lo que

passava à Caminallucia y va escriure al Batlle preguntantli si s' havia tornat boig y en Pau Barbut va respóndreli:

— Senyor rey! yo vaig dirli que 'ls volia civilisar y uso 'ls procediments que m' heu ensenyat

Lo rey no va respondre res y encara rumia. En Pau Barbut segueix fent complir lo seu *Bando* y 'n dictá d' altres.

Casimir Brugués.

Lo jardí dormit

Dins la nit asserenada
llúu la trémula estelada
pel cel aclarit. .

Dins la nit asserenada
lo jardí s' es adormit.

En la fosca qu' ho encanta,
ni un auzell pels arbres canta
ni una fulla se mou.

No més vetlla la poncella
qu' al encant de la nit bella
á poc poc se desclou.

Se desclou á son misteri,
escoltant el dols psalteri
d' un fil d' aigua transparent
que dins l' ombra borbotetja
y al jardí 'l só breçoletja
suaument.

La poncella
desvetllada sent prop d' ella
la frescor del ratjolí;
sent l' esquit d' aigua gebrada
qui salpica de roada
sa corola carmesí.

Dins la nit fonda y quieta
la serena s' es desfeta
sobre 'l jardí dormit.

De frescó 'ls aires s' omplenen
y d' eflúvis purs qu' allenen
els lliris de nit.

Que de purs que son, oh lliris,
plens de somnis y deliris
al obrirvos cap amunt!

Sou dolçissims com un astre
qui 's fongués deixant un rastre
de mística llum...

com una ánima anyorosa
qui devant la Verge hermosa
tota 'n flaires se consum.

Miquel R. Ferrá

(De *La Bona Causa.*)

L' Aranya y sa filla

(FAULA)

Una aranya que teixia
y filava tot el dia,
deya á la seva filleta,
per ser la més ganduleta
de tota la confraria:

— ¡Has d' apendre de filar
y de teixir per menjar,
ara que ets jove y ufana,
si no 't morirás de gana
quan jo t' arribi á faltar!

— Sí, mareta, sí, ja ho sé;
mes soch jove y temps tindrè:
ja comensaré algun dia. —
Pro aquell dia may venia
y seguía sens fer re.

A la fi la mare aquella,
essent ja la filla vella,
veusaquí que va morí;
y la filla digué: — ¿Sí?...
Demá teixiré com élla! —

Y creyentse la pavana
que era jove y que era ufana,
com que no n' havia après,
no va poguer teixir res...
y á la fi 's morí de gana.

De jove ves aprenent,
y si estás bo y ets potent
treballa sense catxassas,
que la vida fuig y passa
tal com passa y fuig el vent.

Lluís d' Alemany y Ràjuls.

SETMANALS

Alemania, Suecia, Dinamarca y Rússia, vehins del Baltic volen que aquet mar siga seu y volen tancar-lo als forasters; mes aqui tenim Inglaterra que ya hi envia una escuadra pera que 's vegi que ella pot passejarse per hont li dongui la gana. Y vetaqui ún conflicte. Sembla talment que Inglaterra y Alemania ya de temps se buscan las pessigollas, y com que 'n tenen algun dia se las trobaran y llavors será 'l riure

He llegit un llibret de 'n Lluís Domenech y Montaner titolat *Estudis Polítics*. D'estil concís, clar y energic posa 'l dit á la llaga dels mals de Espanya.

Cada ratlleta del llibre, que es petit y no mes val dos rals, desperta un mon de ideas y meditacions.

L'autor, en aquest aplec de fragments escampats per discursos y diaris, ha anat consignant ab lletras d'estampa lo mes sortint de sas rumiadas de home pensador.

L.

NOTICIAS LOCALS

—El Dr. Mossen Font y Sagué, está imprimint las notabilíssimas llissons de Geologia que ha donat en el Centre Excursionista de Catalunya, y que formarán una complerta é interessant *Geologia Catalana*, enriquida ab centenars de gravats, representant fenómens naturals, perfils geológichs, mapas, etc. La obra se donará tota plegada, bona y enquadernada, pero els que se suscriguin avans de posarse á la venda, la obtindrán per 7'50 pessetas, preu molt inferior al que tindrà després.

FETS Y DITS

En certa ocasió un ciudadá y un pagés molt amich, havien de dinar de fideus y el ciudadá va dir:

—Has de saber, Joan, que m'agrada més l'arrós que 'ls fideus.

Y l'altre respongué:

—Joseph, may del mon m'ha agradat fer tort á ningú y á tú menos; y aixís vesten á menjar arrós.

Y el ciudadá se quedá ab la saliva dejuna tot lo sant dia.

La senyora de la casa sorprengué á la criada mentres se bebia una botella de ví.

—Qué fas aqui Pauleta?

—Ay, senyora! Bech perque 'm passi el susto que hi pres.

—Quan?

—Assuara quan he romput el mirall de la sala.

Epígrama.

—M'agrada llegir mentidas—

deya un lladre y mal-feyner—

¿Per llegirne, qué he de fer?

—(Mireu docs quinas sortidas)—

Respon un que 'l coneixia.

—Escriuiu en un paper

«Yo som un home de be»

y ho llegiu tot lo sant dia.

En Pauet va á desafiarse y no pot amagar el canguelo que sent.

—Animo—li diu un dels padrins—las condicions son iguals.

—No senyor, qué han de ser; yo tinc molta més por que 'l meu contrincant.